

COCO CHANEL V SLOVENSKIH KNJIŽNICAH

Katarina Švab (Ljubljana)

UVOD

Knjižnice imajo posebno nalogo in poslanstvo v družbi, da ohranjajo in posredujejo vire in informacije uporabnikom v okolju, v katerem delujejo. Knjižničarji so na različne načine in sistematično popisovali gradivo, ki so ga knjižnice imele v lasti, in ustvarjali različne vrste katalogov. Ti dajejo (če so popolni glede vpisanih podatkov o gradivu) popolni vpogled nad gradivom, ki ga hrani knjižnica. Več kot 5.191.198 bibliografskih zapisov vsebuje slovenski vzajemni katalog COBIB.SI (Dornik 2019), pa vendar to ni vse gradivo, ki ga ima knjižnica v lasti. Nekatero, predvsem starejše in manj aktualno gradivo, še ni vključeno v COBISS, zato je treba uporabljati tudi listkovni katalog ali katalog, ki ga je knjižnica vodila v drugem računalniškem programu.

Coco Chanel (1883–1971) je ime, ki ga poznajo skoraj vse ženske in vsi, ki se spogledujejo z modo. Čeprav so modne kreacije in produkti znamke Chanel za mnoge nedosegljivi, pa obstaja dostopen ikonični parfum Chanel N° 5. Kljub temu je v današnjem času ime Coco Chanel v različnih spletnih objavah omenjeno le bežno, zraven dopisan le kakšen njen citat. Še vedno pa ostajajo

viri in informacije, ki jih lahko pridobimo tudi v tiskanih virih, ti pa so vir informacij za spletne objave. Zato je namen članka predstaviti gradivo in informacije, ki jih tiskani viri promovirajo in so dostopni vsem prebivalcem Slovenije v različnih slovenskih knjižnicah.

Raziskovalna vprašanja

- Katere vrste gradiva, na katerih nosilcih in v katerih jezikih so dela o življenju in delu Coco Chanel v slovenskih knjižnicah?
- Kakšna je izposoja del o Coco Chanel v slovenskih knjižnicah?
- Ali so slovenske knjižnice že pripravile prireditve, ki so bile posvečene delu ali življenju Coco Chanel?

Raziskovalna metoda

Pri raziskovanju gradiva o Coco Chanel v slovenskih knjižnicah smo uporabili metodo analize različnih katalogov in digitalnih knjižnic. Preverili smo zapise v listkovnem katalogu za starejše gradivo, ki morda ni v računalniškem katalogu, slovenski vzajemni katalog COBISS+¹ in Digitalno knjižnico Slovenije – dLib,² ki vsebuje tudi digitalizirano gradivo starejših periodičnih publikacij. Veliko tiskanega gradiva smo pregledali v fizični obliki, prav tako pa tudi najstarejše digitalizirane članke o Coco Chanel v dLib. V COBISS+ je zabeleženo število izposoj nekega gradiva že od leta 2008, a le tistih knjižnic, ki vodijo izposoj v sistemu COBISS/Izposoja.³ Prav tako smo s pomočjo knjižničarjev in analize spletnih strani slovenskih knjižnic ter različnih napovednikov preverjali, koliko in v kakšni meri so organizirali prireditve o Coco Chanel in modi.

KNJIŽNIČNO GRADIVO V SLOVENSKIH KNJIŽNICAH

Iskanje v knjižničnem katalogu

Knjižnični katalog omogoča uporabnikom in bibliotekarjem popoln pregled nad knjižnično zbirko in s tem pomaga, da dobimo jasen vpogled v vsa dela, ki jih

1 cobiss.si.

2 www.dlib.si.

3 Uradnega pisnega dokumenta nismo dobili, zato smo to informacijo pridobili le na podlagi telefonskega pogovora. V naslednji posodobitvi COBISS+ pa naj bi se ta številka spremenila in bo prikazano le število izposoj za zadnji dve leti. Zraven te številke naj bi bilo navedeno tudi pisno pojasnilo.

ima knjižnica. Na podlagi rezultatov računalniškega in listkovnega kataloga je predstavljeno gradivo o »Madmoiseille«, ki se nahaja v slovenskih knjižnicah.

Iskanje v računalniškem knjižničnem katalogu smo morali večkrat ponoviti. Priklic vseh rezultatov z eno samo poizvedbo ni bil mogoč, saj smo pridobili ali preveč ali pa premalo relevantnih zadetkov. Poizvedba (na dan 7. 2. 2020) je bila oblikovana na naslednje načine:

- z Boolovimi operatorji kw= »coco chanel« or chanel: 137 zadetkov;
- v ključnih besedah Chanel: 119 zadetkov;
- v naslovu Chanel: 67 zadetkov;
- kot besedna zveza v ključnih besedah: »Coco Canel«: 32 zadetkov.

Uporabnik knjižnice ima pri iskanju v knjižničnem katalogu veliko težav, saj je pregledovanje seznamov zadetkov zelo zamudno, zlasti ker se rezultati iskanj prekrivajo ali celo podvajajo (npr. videoposnetek *Coco avant Chanel*). Kreiranje podvojenih zapisov oz. duplikatov v knjižničnem katalogu se po katalogizacijskih pravilih in pravilih za vnos v strojno čitljiv format šteje za veliko napako (Kavčič 2012: 9), ostale nekonsistentnosti pa so pogosto posledica različnih katalogizacijskih praks posameznih knjižnic, zgodovinskega spreminjanja in upoštevanja navodil za vsebinsko obdelavo publikacij ter seveda osebno lastnosti katalogizatorjev, kot je npr. natančnost.

Razlogov, da uporabnik dobi nerelevantne zadetke, je več, pri čemer bi radi izpostavili dva: neenotna vsebinska obdelava (nekonsistentnost pri predmetnih oznakah in ključnih besedah) in neustrezen zapis imena in priimka (Šanel, Gabriel). Neenotna oz. nekonsistentna vsebinska obdelava se pokaže pri predmetnih oznakah. Večina relevantnih zapisov ima med predmetnimi oznakami navedeno Chanel Coco, 1883–1971, nekateri zapisi pa žal te oznake nimajo, čeprav publikacija govori o njenem delu oz. življenju. Če se torej njeno ime ne pojavi v naslovu, njeno ime pa ni zapisano med predmetnimi oznakami, za uporabnika to gradivo ne obstaja in ga ne bo iskal v knjižnici. Včasih za to gradivo ve knjižničar ali pa ga uporabnik po (ne)sreči najde na polici med brskanjem gradiva.

Samo če iščemo po ključnih besedah Chanel, se bo na seznamu zadetkov nahajal spodnji bibliografski zapis (Sl. 1). Med predmetnimi oznakami (teme) je namreč navedeno fonetično zapisano ime in priimek. Poleg tega pa je navedena tudi napačna letnica rojstva (1882 namesto 1883).

Osnovni podatki   Podrobni podatki

L'Irrégulière ou mon itinéraire Chanel
Charles-Roux, Edmonde

Vrsta gradiva - knjiga
 Založništvo in izdelava - Paris : Grasset, 1975
 Jezik - francoski
 COBISS.SI-ID - 9079559

Išči dalje

Avtor
 Charles-Roux, Edmonde

Temo
 Šanel, Gabriel, 1882-1971 | U memoarima

Vse izdaje in prevodi

Zaloga po knjižnicah

* Nobena knjižnica v sistemu COBISS.SI nima izvoda tega gradiva.

Sl. 1: Bibliografski zapis z vsebinskim opisom pod temo Šanel, Gabriel in napačno letnico rojstva

Iskanje po ključni besedi »chanel« poveča število nerelevantnih zadetkov zaradi angleške besede chanel, ki ima drugačen pomen in se pojavlja v naslovih, ključnih besedah, lahko pa tudi med avtorji.

Na podlagi poizvedb o Coco Chanel smo pripravili seznam zadetkov v katalogu COBISS+. Vsak zadek posebej smo preverili in izločili neustrezne zapise, ki niso bili v povezavi z delom ali življenjem Coco Chanel. Tako smo pridobili 72 ustreznih bibliografskih zapisov. Preverili smo, ali bi morda obstajal kakšen bibliografski zapis v stvarnem listkovnem katalogu v Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK), vendar ta ne obstaja.

Vrsta gradiva in področje vsebine v slovenskih knjižnicah

Gradivo smo razvrstili glede na vrsto gradiva (Tab. 1), med katerimi pričakovano prevladujejo tiskane monografije. V katalogu je tudi 12 člankov iz serijskih publikacij, trije filmi in zvočni oz. glasbeni posnetki.

Tab. 1: Vrsta gradiva o Coco Chanel v slovenskih knjižnicah

vrsta gradiva	število
monografske publikacije	54
članki	12
filmi	3
zvočni, glasbeni posnetki	3

V knjižničnem katalogu je gradivo vsebinsko enotno klasificirano po Univerzalni decimalni klasifikaciji (UDK). UDK označujejo kot splošen, mednarodni knjižnični klasifikacijski sistem za vsebinsko označevanje dokumentov (Šauperl,

Zupanc 2019). V bibliografskih opisih je navaden UDK, ki označuje prevladujočo vsebino. Največ gradiva (22 bibliografskih zapisov) je označenega z UDK vrstilcem iz skupine 3, saj to gradivo predstavlja delo in kreacije Coco Chanel in se vsebina navezuje na modo. Druga večja skupina pa so dela, ki predstavljajo njeno življenje in so označena z vrstilcem 929 (biografije) (Tab. 2).

Tab. 2: Razvrstitev gradiva po vsebini glede na klasifikacijo UDK

Področja po UDK	Število zapisov	UDK vrstilci
0 Znanost in znanje. Organizacije. Informacije. Dokumentacija. Institucije. Publikacije	1	005.336.1 – Učinkovitost. Poslovna uspešnost
3 Družbene vede. Politika. Ekonomija. Pravo. Izobraževanje	23	39 – Etnologija. Etnografija. Ljudska kultura. Običaji. Kulturna antropologija 391 – Narodne noše. Oblačilna kultura. Moda. Okras (22 zapisov)
6 Uporabne znanosti. Medicina. Tehnika	10	616.5 – Koža. Klinična dermatologija. Kožne bolezni (2 zapisa) 616-006 – Tumorji. Neoplazme. Onkologija 658.6 – Komericalna organizacija in praksa 665.5 – Eterična olja. Parfumerija. Kozmetika. Kozmetični izdelki (2 zapisa) 677 – Tekstilna industrija 687 – Oblačilna industrija. Kozmetična industrija in podobne obrti (3 zapisi)
7 Umetnost. Arhitektura. Fotografija. Glasba. Šport	12	7 – Umetnost. Razvedrilo. Zabava. Šport (2 zapisa) 7.05 – Uporaba umetnosti v industriji, trgovini, doma, v vsakdanjem življenju. Industrijsko, komercialno oblikovanje itd. 73 – Likovna umetnost (kiparstvo in umetna obrt) (2 zapisa) 745/749 – Industrijska in domača umetnost in obrt. Uporabna umetnost 78 - Glasba 784.6 – Družabne pesmi. Pesmi določenih socialnih slojev, poklicev itd. 785 – Instrumentalna glasba. Simfonična glasba. Komorna glasba. Godbe. Jazz 791 – Kinematografija. Film (2 zapisa) 791.2 – Filmske zvrsti, žanri. Filmski motivi

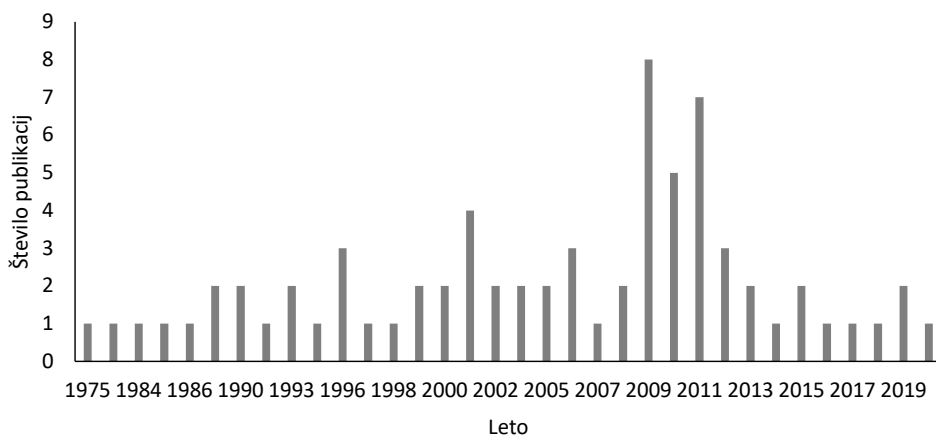
Področja po UDK	Število zapisov	UDK vrstilci
8 Jezik. Književnost	6	821.111 – Angleška književnost 821.111(73) – Ameriška književnost (2 zapisa) 821.112.2 – Nemška književnost 821.131.1 – Italijanska književnost (2 zapisa)
9 Geografija. Biografija. Zgodovina	20	913(4) – Geografija evropskih držav 929 – Biografske in sorodne študije. Osebnе biografije in skupinske biografije (19 zapisov)

Leto izida in jezik gradiva v slovenskih knjižnicah

V slovenskih knjižnicah prevladuje gradivo v angleškem jeziku (36). Med njimi so tekstovno gradivo, filmi in glasbeni ter zvočni posnetki. V petih bibliografskih zapisih je navedeno, da je bilo delo prevedeno iz francoščine. Sledi gradivo v slovenskem jeziku (17), med njimi pa je zavedeno, da sta samo dva dela prevoda: eno delo iz francoščine in drugo iz nemščine. Enajst publikacij je v francoskem jeziku, med katerimi so tudi filma *Coco avant Chanel* (2009) in *Coco & Stravinsky* (2011) ter zvočni posnetek *Coco & Stravinsky* (2009). Uporabniki knjižnic pa imajo na voljo gradivo še v italijanskem (4) in nemškem jeziku (3).

Gradivo smo analizirali tudi glede na letnico izida (Sl. 2). Kot je razvidno iz grafa, je bila najstarejša monografska publikacija, zavedena v slovenskem katalogu, izdana leta 1975 z naslovom *L'Irrégulière ou mon itinéraire Chanel* (Charles-Roux 1975), vendar pa zapis nima zaloge, kar pomeni, da nobena slovenska knjižnica izvoda te knjige nima v svoji zbirki in izposoja zato ni mogoča (Sl. 1).

Edmonde Charles-Roux je izdal knjigo *Le temps Chanel* z letnico avtorskih pravic 1979, letnico izida pa 1988, poleg tega pa je v slovenski knjižnici dostopna tudi nova izdaja iz leta 2004 (Charles-Roux 1988; 2004). V osemdesetih letih prejšnjega stoletja so od istega avtorja izšle knjige v angleškem in nemškem jeziku: *Chanel and her world* (Charles-Roux 1981), *Chanel: Die Geschichte einer Mode* (Charles-Roux 1985) in *Coco Chanel: ein Leben* (Charles-Roux 1990). V to obdobje uvrščamo tudi knjigo, ki se navezuje na parfume (Morris 1984).

Sl. 2: Število izdanih publikacij po letu izida v slovenskih knjižnicah

Do leta 2000 se pojavljajo novi naslovi v knjižnicah, vendar so knjižnice največ novega gradiva pridobile v obdobju 2001–2012. V tem času sta izšla filma *Coco avant Chanel* (2009) in *Coco & Stravinsky* (2011). Leto 2011 je bila tudi obletnica smrti Coco Chanel in k porasti števila izdaj sta pripomogla tudi dva članka (Milek 2011; Erznožnik 2011). Najnovejše delo, ki so ga pridobile knjižnice, je prevod nemškega romana *Vonj po ljubezni* (Marly 2020).

Preverili smo tudi obseg tiskanih publikacij, ki je med 43 in 744 stranmi, v povprečju pa knjige obsegajo 246 strani. Najmanj strani obsegata raziskovalna naloga (Šrimpf 2013) in diplomsko delo (Fuhrmann 2010), najbolj obsežna pa sta biografija in predstavitev njenega dela oz. kolekcij *L'irregolare: Coco prima di Chanel* (Charles-Roux 2009), ki ima 617 strani, in zbrane biografije slavni ljudi 20. stoletja (*The New York times great lives of the twentieth century* 1988).

Članki v knjižničnem katalogu

V spletnem katalogu je prispevek iz zbornika in dvanajst bibliografskih zapisov iz serijskih publikacij o Coco Chanel, kar je pričakovano, saj katalogizatorji ne popisujejo vsakega prispevka v periodiki ali zbornikih. Časovno so članki izšli v obdobju 1991–2019, so različno dolgi in se osredotočajo na različne vidike, ki so povezani s Coco Chanel. V splošnem prispevki v časopisju predstavijo njeno življenje, opevajo jo kot oblikovalko, ki je osvobodila ženske korzetov, omenjajo parfum Chanel N° 5 in malo črno obleko. Nekaj prispevkov

obrnava Coco Chanel le posredno ali kot izhodišče, kajti vsebina članka predstavlja škodljivost zagorelosti in izpostavljanja kože soncu, ker to povzroča raka (Adamič 2002; Perić in Hočevar 2015; Planinšek Ručigaj 2016). Zagorelost naj bi namreč promovirala prav Coco Chanel.

V *Sobotni prilogi* je bilo življenje in delo Coco Chanel predstavljeno ob obletnici njene smrti (Milek 2011). Pri tem avtorica navaja tudi tiskane vire, po katerih je povzemala dejstva, vendar sta med njimi samo dve biografiji, ki sta dostopni v slovenskih knjižnicah (Morand 2009; Picardie 2011) in film *Coco Chanel & Igor Stravinsky* (2011), ostale tri publikacije pa ne. S političnega vidika – o njenem medvojnem političnem delovanju, vohunjenju in sodelovanju z nacisti – se na Coco Chanel osredotoča članek v *Mladini*, zato tudi pomenljiv naslov *Antisemitka in nacistična agentka?* (Erznožnik 2011), ob tem pa se sklicuje na vir *Sleeping with the enemy* (Vaughan 2011), ki pa v slovenskih knjižnicah ni na voljo. Tudi prispevek v *Delu* z naslovom *Coco Chanel: med malo črno obleko in nacisti* (G. U. 2020) nakazuje na obravnavanje te tematike, vendar jo omeni le bežno.

Za vse članke, ki so zavedeni v katalogu, je značilno, da so dostopni le v nekaterih knjižnicah, za dostop do vseh tiskanih serijskih publikacij pa je treba uporabljati storitve, ki jih nudi NUK. Če želimo večji pregled nad objavljenimi omembami Coco Chanel v časopisju, je treba pregledati Digitalno knjižnico dLib. Velja pa omeniti, da so v dLib-u dostopne in digitalizirane le nekatere serijske publikacije.

Članki, dostopni v Digitalni knjižnici dLib

Digitalna knjižnica Slovenije je Digitalna knjižnica Slovenije – dLib.si, ki zagotavlja dostop do raznovrstnih digitalnih vsebin z različnih znanstvenih področij, umetnosti in kulture. Portal dLib.si vsebuje digitalizirano in izvorno digitalno gradivo. Digitalizirano gradivo je zaradi upoštevanja avtorskopravne zakonodaje v večji meri starejše (izpred leta 1945) (dLib, 2020). Nekateri časopisi in revije so ravno zaradi varovanja avtorskih pravic dostopni le na namenskih računalnikih v NUK-u.

Iskanje na portalu dLib je omogočeno tudi po celotnem besedilu digitaliziranega časopisja, zaradi česar je število prikazanih rezultatov o Coco Chanel visoko – kar 813. Ob tem pa je treba opozoriti, da se zaradi avtorskopravne

Po drugi svetovni vojni je več prispevkov v *Primorskem dnevniku*. Tako je štiri leta po njeni vrnitvi in predstavitvi nove kolekcije v Parizu *Primorski dnevnik* (22. 7. 1958) zapisal, da je »La grande Mademoiselle« že več let v sporu z ostalimi francoskimi modnimi hišami, vendar je tokrat zmagovalka. Naslednje leto (15. 1. 1959) pa je navedeno, da bo Coco Chanel zaposlovala le manekenke iz »boljše družbe, ne iz ljudstva«, ker slednje raztrobijjo vse, kar slišijo na sprejemih »boljše družbe«. Tedenska tribuna je objavila članke o modi Coco Chanel, da ostaja zvesta načelom mode: praktičnosti, udobnosti in eleganci in kostumom (24. 8. 1960; 6. 3. 1962), Chanel je citirana (7. 12. 1960) ali omenjena pod sliko (21. 8. 1962; 2. 10. 1962). V prispevkih citirajo njene izjave, *Koroški fužinar* (25. 11. 1964) pa opeva barve in blago jesenskega kostima Chanel. Leta 1966 krila Chanel prekrivajo kolena (*Novi list* 11. 8. 1966), sodobna »ženska 1967 pa mora biti čim mlajša in čim drobnejša« (*Novi list* 2. 2. 1967), naj ne nosi mini krila, ker je po mnenju Chanelove »koleno le del ženskega telesa in niti ne najlepši« ter s tem izgubi na svoji eleganci (*Primorski dnevnik* 16. 2. 1967). *Dolenjski list* zapiše anekdoto o modni kraljici Pariza (1967).

Ob smrti Coco Chanel so bile objavljene vesti, slika in prispevek o njenem življenju v časniku *Delo* (12. 1. 1971; 13. 1. 1971; 14. 1. 1971), *Primorskem dnevniku* (12. 1. 1971) in *Čevljarju* (januar 1971), kjer je zapisano, da modni svet žaluje za Coco Chanel. V letu njene smrti pa sta bila objavljena še članke z naslovom *Resnica ali neresnica astrologije*, v katerem navajajo, da se je pred vsemi modnimi revijami pozanimala, kaj ji napovedujejo zvezde (*Tovariš* 9. 3. 1971), in članek *Dr. Coco je bila za vivisekcijo* (Makuc 1971).

Omemb njenega dela in življenja v različnih časopisnih člankih je bilo v naslednjih letih veliko, lahko bi celo rekli, da omembe njenega imena iz leta v leto naraščajo.

IZPOSOJA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Če založbe merijo svoj uspeh po številu izdanih izvodov, je v knjižnicah eden od kazalcev uspešnosti tudi število izposoje knjižnične zbirke. Število izposoj je seveda odvisno od števila izvodov, ki jih imajo knjižnice na voljo in jih lahko ponudijo svojim uporabnikom, vendar je tudi veliko dejavnikov, na katere knjižnice nimajo vpliva (npr. če je delo medijsko zelo podprto, večja prepoznavnost avtorja, oglaševani in nagrajeni filmi itd.).

Pri izposoji smo se zanašali na število izposoj, ki so jih zabeležile knjižnice v sistemu Cobiss/Izposoja od leta 2008. Številke, ki smo jih pridobili, so v resnici verjetno še večje, saj so lahko nekatere knjižnice vodile izposajo v drugih računalniških programih, vendar so ti podatki najbolj zanesljivi in preverljivi.

Predstavljeno je gradivo, ki je bilo več kot desetkrat izposojeno v zadnjih dvanajstih letih, neupoštevajoč, da bo lahko starejše gradivo imelo večjo izposajo kot novejše, ker je manj časa na voljo uporabnikom.

Tab. 3: Izposoja gradiva o Coco Chanel (vir: COBISS+, 25. 02. 2020)

Naslov	Vrsta gradiva	Leto izida	Število izposoj	Število knjižnic	Področje
Coco avant Chanel / un film de Anne Fontaine ; scénario Anne Fontaine et Camille Fontaine ; librement adapté de l'ouvrage d'Edmonde Charles-Roux	videoposnetek	2009	4160	45	biografija
Coco Chanel & Igor Stravinsky = scénario Chris Greenhalgh ; adapté du roman Coco & Igor de Chris Greenhalgh ; un film de Jan Kounen	videoposnetek	2011	1804	40	biografija
Women in business / David Evans	monografija	2008	1696	69	ekonomija
Izjemne ženske / Nicolas Wright ; prevod Jana Lavtižar	monografija	2018	545	103	biografija
Coco Chanel : the legend and the life / Justine Picardie	monografija	2010	132	6	moda
Chanel / par François Baudot	monografija	1996	96	4	Industrijska obrt
Chanel : collections and creations / Danièle Bott	monografija	2007	76	2	moda
Women in business / David Evans	monografija	2002	63	7	književnost
Coco avant Chanel: bande originale du film / musique composé et dirigée par Alexandre Desplat ; London Symphony Orchestra	zvočni posnetek	2009	51	1	glasba

Naslov	Vrsta gradiva	Leto izida	Število izposoj	Število knjižnic	Področje
The language of fashion / Roland Barthes; translated by Andy Stafford ; edited by Andy Stafford and Michael Carter	monografija	2006	48	1	moda
Chanel / Harold Koda and Andrew Bolton	monografija	2005	35	2	moda
Coco Chanel / Marie-Claude Simon	monografija	1994	33	4	biografija
Forever Paris : 25 walks in the footsteps of Chanel, Hemingway, Picasso, and more / Christina Henry de Tessan	monografija	2012	29	2	geografija
Chanel / text by François Baudot	monografija	1996	28	1	moda
Coco Chanel / Linda Simon	monografija	2011	25	1	biografija
The Quiet side of ; 30 years of / Blues Company ; [producer Bernhard Roessle]	zvočni posnetek	2006	25	1	glasba
Chanel : key collections / Melissa Richards	monografija	2000	20	1	moda
Via Chanel N° 5 / Daniela Farnese	monografija	2012	19	1	književnost
Coco Chanel : three weeks 1962 / Douglas Kirkland ; with a foreword by Judith Thurman	monografija	2008	10	1	moda

Kot je razvidno iz tabele (Tab. 3), so si člani knjižnice najbolj izposojali film *Coco avant Chanel*, pol manj je bilo izposoj za film *Coco Chanel & Igor Stravinsky*. Na tretjem mestu je delo v angleščini, ki predstavlja različne poslovne in uspešne ženske, in ena med njimi je tudi *Coco Chanel* (Evans 2008). Največ knjižnic ima monografijo s podobno tematiko v slovenščini (Wright 2018), vendar pa je izposoja te manjša od monografij v angleščini. Glede na to, da je knjiga novejša, lahko na lestvici najbolj izposojenih del v prihodnosti pričakujemo spremembo.

PRIREDITVE V SLOVENSКИH KNJIŽNICAH

Slovenske knjižnice organizirajo v sklopu svojega delovanja različne prireditve. V letu 2018 so splošne knjižnice pripravile 25.487 prireditev, ki jih je obiskalo več kot 855.046 udeležencev (Bibsist 2020). Po različnih kanalih smo poizvedovali, ali so knjižnice organizirale kakšno prireditev o Coco Chanel. Naredili smo pregled analize vsebine prireditev v Mestni knjižnici Ljubljana (MKL), ki je največja splošna knjižnica v Sloveniji. Od leta 2013 imajo javno objavljene mesečne Prireditvenike (MKL 2020). Naredili smo analizo vseh objavljenih prireditev, vendar v tem času niso organizirali nobene prireditve o Coco Chanel. Informacije, da bi morda katera slovenska knjižnica pripravila tovrstno prireditev, nismo uspeli pridobiti. V MKL je bilo celo zelo malo prireditev o modi. Ob izidu knjige *Obleka-kaj, kdaj, kako* (Pisani, 2010) je nekaj knjižnic (v Ljubljani, Postojni, Novem mestu) pripravilo predstavitev knjige, prav tako pa je v Trubarjevi hiši literature v Ljubljani potekala predstavitev knjige *Moda in kultura oblačenja* (2014). Različni napovedniki in arhivi novic knjižnic pa v splošnem potrjujejo, da knjižnice pripravljajo tudi prireditve o modi, oblačenju in trajnostnemu ravnanju z oblačili ter raznovrstne delavnice za izdelovanje nakita in modnih dodatkov, organizirali pa so tudi t. i. Izmenjevalnice oblačil.

ZAKLJUČEK

Knjižnice imajo veliko različnih del in izvodov gradiva, ki govori o življenju in delu Coco Chanel. V veliko pomoč pri iskanju člankov v serijskih publikacijah je bil dLib, saj omogoča iskanje po besedah v polnem besedilu. Prikaže pa tudi e-knjige, kjer je ime Chanel le omenjeno, čeprav običajno v obliki citata. Da bi dobili popoln pregled nad članki, bi vseeno morali pregledati vse serijske publikacije, ki so izhajale in še izhajajo na področju mode in niso digitalizirane, prispevki novinarjev pa niso zavedeni v obliki bibliografskih zapisov v knjižničnem katalogu. Gradivo v slovenskih knjižnicah je predvsem novejše, glede na jezik prevladuje gradivo v angleškem jeziku, glede na vsebino pa dela s področja mode. Članek v *Jutru* (7. 2. 1926) prvič omeni modno hišo Chanel, pri kateri je delala Slovenka, istega leta pa parfumerija v Ljubljani oglašuje parfume Chanel. Najbolj izposojeno gradivo v knjižnicah sta filma o Coco Chanel: *Coco avant Chanel* in *Coco & Stravinsky*. Na podlagi analize

prireditve v slovenskih knjižnicah ugotavljamo, da knjižnice v splošnem ne pripravljajo veliko prireditve s področja mode, prav tako pa nismo zasledili, da bi kakšna knjižnica kadarkoli organizirala prireditve o Coco Chanel.

V slovenskih knjižnicah prevladuje zlasti tiskano gradivo o Coco Chanel, a glede na podatke o izposoji si uporabniki knjižnice raje izposojajo filme, ki prikazujejo njeno življenje in delo. Knjižnice so pred izzivom, da ob obletnici njene smrti postanejo eden izmed virov za širjenje pripovedi o lepoti, ženskosti, modi in podjetništvu ter njenih idejah, ki so aktualne tudi za današnji čas.

Povzetek

Vpliv Coco Chanel je še vedno prisoten, s svojo osebnostjo pa je Coco navdihnila tudi številne avtorje, ki so znanstveno in poljudno pisali o njenem življenju, delu ter vplivu na mnogoteri področja. Najboljši vpogled in možnost dostopa do takšnega gradiva v slovenskem jeziku in v drugih jezikih ponujajo prav knjižnice. V Sloveniji je četrтина prebivalcev včlanjena v knjižnice, prost dostop do informacij in publikacij pa ima prav vsak. V prispevku smo podrobneje predstavili gradivo, ki je na voljo v knjižnicah in je kakorkoli povezano s Coco Chanel, ter prikazali njeno priljubljenost na podlagi izposoje in razporeditve gradiva po knjižnici. Knjižnice so tudi soustvarjalke lokalne skupnosti in pripravljajo mnogovrstne prireditve, zato smo preverili prisotnost knjižničnih prireditve, ki so povezane s fenomenom Chanel.

Abstract

The influence of Coco Chanel is still present, and her personality has inspired a large number of authors who have written scientific papers and non-scientific articles about her life and work and her influence. The best insight and the ability to access this material in Slovenian and other languages is provided by libraries. In Slovenia one quarter of the population are members of libraries, but on the other hand everyone has free access to information in libraries. This article provides an overview of library materials related to Coco Chanel and it shows her popularity through circulation. Libraries are also one of the most important elements in local communities and they organize many events. For that reason we will analyse library events related to the Chanel phenomenon.

Seznam literature

- ADAMIČ, Metka (2002): Za vse je kriva Coco Chanel: v ekranu Darje Zgonc. V: *Viva*, letn. 10, št. 104.
- BIBSIST (2020): *Statistični podatki o knjižnicah*. <https://bibsist.nuk.uni-lj.si/statistika/index.php> (pridobljeno: 25. 02. 2020).
- CHARLES-ROUX, Edmonde (1975): *L'Irrégulière ou mon itinéraire Chanel*. Paris: Grasset.
- CHARLES-ROUX, Edmonde (1981): *Chanel and her world*. London: Weidenfeld & Nicolson.

- CHARLES-ROUX, Edmonde (1985): *Chanel: Die Geschichte einer Mode*. Berlin: Verlag Volk und Welt.
- CHARLES-ROUX, Edmonde (1988): *Le temps Chanel*. Paris: Chêne-Grasset.
- CHARLES-ROUX, Edmonde (1990): *Coco Chanel: Ein Leben*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch.
- CHARLES-ROUX, Edmonde (2004): *Le temps Chanel*. Paris: Grasset.
- CHARLES-ROUX, Edmonde (2009): *L'irregolare: Coco prima di Chanel*. Milano: Bur Rizzoli.
- Coco avant Chanel (2010). Culver City: Sonny Pictures Classics.
- Coco Chanel & Igor Stravinsky (2011). Fivia.
- DLib - Digitalna knjižnica Slovenije (2020). <https://www.dlib.si/> (pridobljeno: 1. 2. 2020).
- DORNIK, Ema (2019): Zagotavljanje kakovosti COBIB.SI: kako uspešni smo? V: BEŠTER, Tomaž/VOVK, Damjana (ur.): *Knjižnice – obvladovalke podatkov?: zbornik referatov*, str. 35–50.
- ERZNOŽNIK, Jure (2011): Antisemitka in nacistična agentka?: Coco Chanel. V: *Mladina*, (2. september), št. 32, str. 54–55.
- EVANS, David (2008): *Women in business*. Harlow: Pearson Education Limited.
- FUHRMANN, Vanessa-Isabell (2010): *Image izdelkov blagovne znamke Chanel*. Diplomsko delo. Maribor: Univerza.
- G.U. (2020). Coco Chanel: med malo črno obleko in nacisti. V: *Nedelo*, (23. februar). <https://www.delo.si/nedelo/coco-chanel-med-malo-crno-obleko-in-nacisti-277798.html> (pridobljeno: 27. 02. 2020).
- HAEDRICH, Marcel (1972): *Coco Chanel: her life, her secrets*. Boston: Little, Brown and Company.
- KAVČIČ, Irena (2012): Kakovost zapisov v vzajemni bibliografsko-kataložni bazi podatkov COBIB.SI. V: *Knjižničarske novice*, let. 22, št. 6, str. 1–19.
- MAKUC, Zvonka (1971): Dr. Coco je bila za vivisekcijo. V: *Delo*, leto 8 (8. oktober), št. 274, str. 13.
- MARLEY, Michelle (2020): *Coco Chanel in vonj ljubezni*. Tržič: Učila International.
- MILEK, Vesna (2011): Moda ni samo v oblekah, moda je v zraku, na nebu, na ulici : Coco Chanel. V: *Delo*, letn. 53 (8. januar), št. 6, str. 30–33.
- MORAND, Paul (2009): *The allure of Chanel*. London: Pushkin.
- MORRIS, Edwin T. (1984) *Fragrance: the story of perfume from Cleopatra to Chanel*. Greenwich; New York: E.T. Morris.
- Napovednik: Mestna knjižnica Ljubljana (2020). <https://www.mklj.si/napovednik-arhiv> (pridobljeno: 20. 2. 2020).
- PERIČ, Barbara/HOČEVAR, Marko (2015): Izpostavljenost sončnim žarkom in rak : dediščina Arnolda Riklija in Coco Chanel. V: *Preprečevanje raka: dejstva, ki jih mora vedeti zdravstveni delavec*. Ljubljana : Kancerološko združenje Slovenskega zdravniškega društva: Onkološki inštitut, str. 60–66.
- PICARDIE, Justine (2010): *Coco Chanel: the legend and the life*. London: Harper Collins.
- PLANINŠEK RUČIGAJ, Barbara (2016): Coco Chanel zakuhala trend zagorelosti in s tem bajno zaslužila. V: *Moje finance*, št. 7/8, str. 80–82.
- PUŠNIK, Maruša/FAJT, Elena (ur.) (2014): *Moda in kultura oblačenja*. Maribor: Aristej.
- ŠAUPERL, Alenka/ZUPANC, Špela (2019): *Klasifikacija knjižničnega gradiva*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

ŠRIPF, Sara (2013): *V nostalgijo preteklosti z malo črno obleko: tekstil*. Maribor: Srednja šola za oblikovanje.

The New York times great lives of the twentieth century (1988). New York: Times Books.

TROHA, Izidor (1938): *Kako postaneš milijonar?*. V: *Koledar za leto 1939*. Trieste: Unione editoriale Goriziana, str. 54–57.

VAUGHAN, Hal (2011): *Sleeping with the Enemy: Coco Chanel's Secret War*. Vintage.

WRIGHT Nicolas (2018): *Izjemne ženske*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.

Seznam slik

Slika 1: <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/9079559> (pridobljeno 01. 03. 2020)

Slika 2: lasten vir.

Slika 3: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-EVCFFFE/2bf6dd03-a6ee-4ad7-8fab-96bea97e182b/PDF> (pridobljeno 01. 03. 2020).

Seznam tabel

Tabela 1: lasten vir.

Tabela 2: lasten vir.

Tabela 3: COBISS+, pridobljeno 25. 02. 2020.